

ข่าวประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000
ภายใน 15666 โทรศัพท์/โทรสาร 02-259-6172

จากหนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที 2 เดือนเมษายน พ.ศ.2559 หน้า 1, 2, 4 มูลค่าข่าว 3,080,765.-

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูที่ได้ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

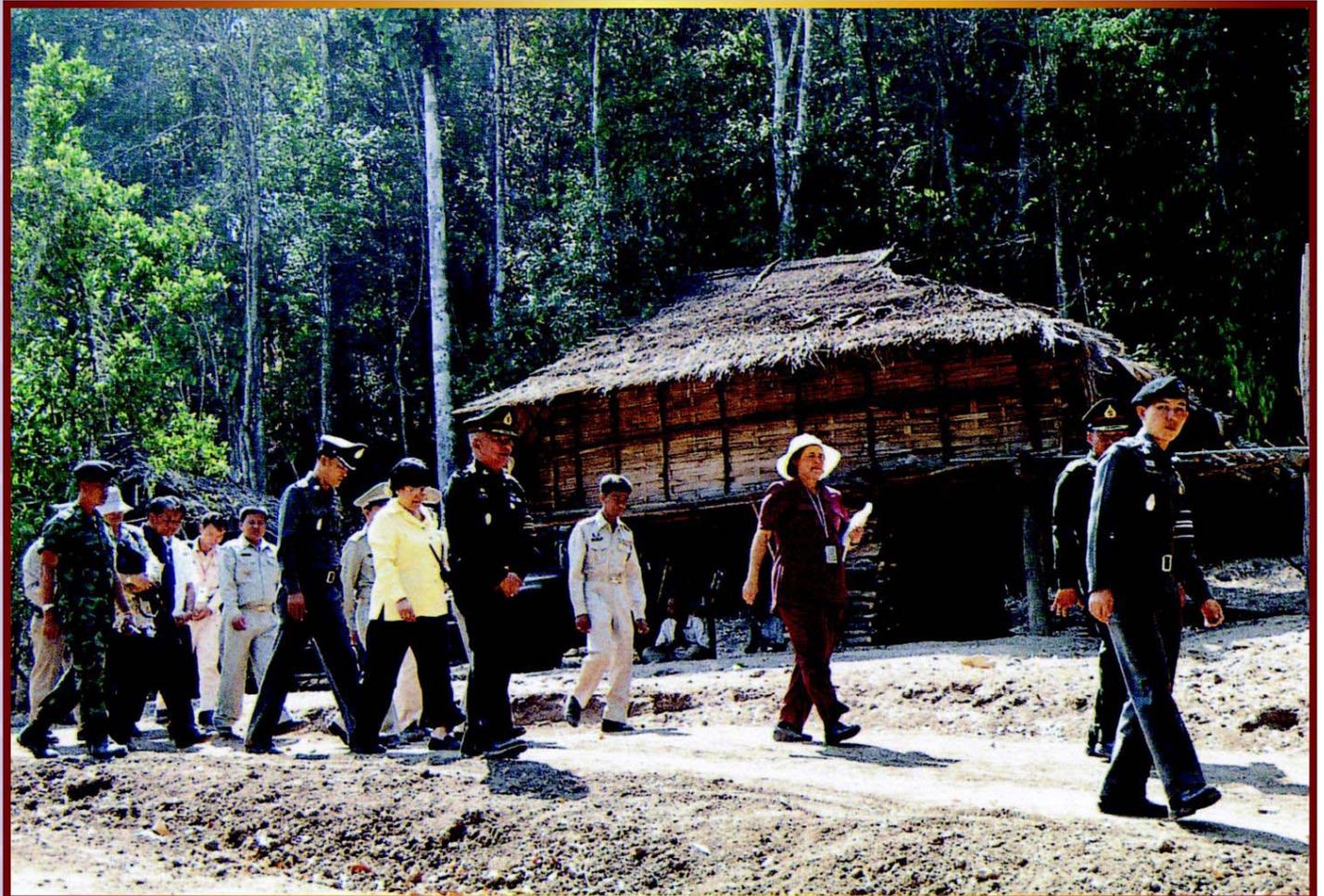
เป็นที่ประจักษ์ชัดมาโดยตลอดถึงพระอุตสาหวิริยะของ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเจริญรอยตามเบื้อง
พระยุคลบาทแบ่งเบาพระราชภาระของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม

ราชินีนาถ ในการบำบัดทุกข์และอำนวยการสุขแก่พลสก
 นิกกร โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาเด็ก
 และเยาวชนในถิ่นทุรกันดารนั้น ทรงปฏิบัติตั้งแต่ยัง
 ทรงพระเยาว์ นับแต่ที่ได้ทรงตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระ
 พระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม
 ราชินีนาถ ไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ทุรกันดารที่
 ห่างไกล ทรงเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 ของเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส จึงทรงมีพระราชดำริ
 ให้ดำเนินโครงการต่างๆ มากมาย ที่ช่วยให้พวกเขา
 เหล่านั้นเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ มีสุขอนามัยที่ดี
 มีทักษะในการทำงานเลี้ยงชีพที่เหมาะสม มีความสมบูรณ์
 พร้อมทั้งความรู้คู่คุณธรรม พระมหากรุณาธิคุณยังแผ่ไพศาล
 ไปยังเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสในกรุงเทพมหานคร
 รวมไปถึงเด็กและเยาวชนในชนบทของประเทศเพื่อนบ้าน
 หลายประเทศ ทุกวันนี้โครงการต่างๆ ได้ก่อให้เกิดประโยชน์
 ต่อการพัฒนาประเทศอย่างมหาศาล ทางหนึ่งก็ช่วย
 จุดประกายให้ภาคส่วนต่างๆ ร่วมสานต่อพระราชปณิธาน
 เพื่อยังประโยชน์ให้แก่เด็กและเยาวชนซึ่งจะเติบโตไป
 เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต

(*จาก "สืบสานพระราชปณิธาน สามทศวรรษจรดศตวรรษ การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร" ขอขอบคุณ สำนักงานงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี เอื้อเฟื้อข้อมูล)

พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาเด็ก และเยาวชนผู้ด้อยโอกาส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชปณิธานที่มุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๓ ทรงริเริ่มงานพัฒนาแก้ไขปัญหาด้านอาหารเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียน ทรงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง โดยทรงทำเป็นโครงการทดลองในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๓ โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านหนองแวง ต.ศรีมงคล อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านทุ่งศาลา ต.ป่าหวาย อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนบ้านคอกอ้ายเผือก ต.ไชยราช อ.บางสะพานน้อย จ.ประจวบคีรีขันธ์ เรียกกันว่า “โครงการอาหารกลางวัน ผักสวนครัว” เมื่อดำเนินโครงการไปได้หนึ่งปีทรงขยายงานไปในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ โดยเปลี่ยนชื่อเป็น “โครงการเกษตร

เพื่ออาหารกลางวัน” ด้วยทรงมีพระราชประสงค์ให้เด็กนักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ โดยอาศัยบริโภคอาหารที่ได้จากการเกษตรในโรงเรียน และมีความรู้ด้านเกษตรจากการได้เข้าร่วมทำการเกษตร ทั้งยังทรงหาแนวทางที่จะช่วยพัฒนาชุมชนโดยให้โรงเรียนเป็นส่วนนำในการพัฒนาและถ่ายทอดความรู้จากเด็กนักเรียนไปยังชุมชน

นอกจากการจัดบริการอาหารกลางวันของสถานศึกษาเด็กเล็ก และนักเรียนระดับประถมศึกษาแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ยังทรงขยายโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวันไปสู่เด็กนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในพื้นที่ชนบทและห่างไกล ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้พระราชทานเงินในการดำเนินโครงการ รวมทั้งยังมีพระราชดำริให้ส่งเสริมโภชนาการของสามเณรที่ศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคเหนือ โดยพระราชทานเงินเพื่อจัดภัตตาหารเพลและนมถวายอีกด้วย

ใน พ.ศ.๒๕๓๓ ทรงพบว่า ภาวะการขาดสารไอโอดีนเป็นปัญหาสาธารณสุขในหลายๆ พื้นที่ จึงทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีนเพื่อเสริมการทำงานของกระทรวงสาธารณสุข โดยให้คณะทำงานสำรวจหาข้อมูล มีการฝึกอบรมครูตำรวจตระเวนชายแดนสำหรับตรวจนักเรียน แนะนำการใช้ไอโอดีนหยดในน้ำและการใช้เกลือไอโอดีน และรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนจนสามารถแก้ไขปัญหาได้มาก นอกจากนี้ปัญหาดังกล่าว ยังทรงพบว่า ปัญหาการขาดวิตามินและธาตุเหล็ก ยังเป็นปัญหาที่พบมากในถิ่นทุรกันดาร จึงพระราชทานยาเม็ดเสริมวิตามินเอและธาตุเหล็ก ทั้งยังทรงส่งเสริมให้ผลิตและบริโภคผักผลไม้ที่อุดมด้วยสารดังกล่าวด้วย

ใน พ.ศ.๒๕๓๙ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร ด้วยทรงเล็งเห็นความสำคัญของการเตรียมพื้นฐานด้านสุขภาพที่ดีให้แก่เด็กตั้งแต่ก่อนแรกเกิด ทรงมีพระราชดำริให้จัดกิจกรรมปรับปรุงโภชนาการแม่และเด็ก ดูแลหญิงตั้งครรภ์จนกระทั่งคลอดบุตรได้อย่างปลอดภัยทั้งแม่และเด็กทารก รวมทั้งยังทรงส่งเสริมโภชนาการเด็กเล็ก โดยมีพระราชดำริให้สนับสนุนองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จัดตั้ง “ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ” โดยพระราชทานทุนก่อสร้างศูนย์และจ้างคนในชุมชนดูแลเด็ก จัดกิจกรรมกระตุ้นพัฒนาการของเด็ก จัดอาหารกลางวันและอาหารเสริม รวมทั้งติดตามการเจริญเติบโตและดูแลสุขภาพของเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ปี ช่วยให้เด็กวัยเตาะแตะมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และอารมณ์ ก่อนส่งต่อเด็กที่มีคุณภาพเข้าสู่ระบบต่อไป นอกจากนี้ ยังมีพระราชดำริให้ครูโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร ร่วมกับนักวิชาการจากกระทรวงศึกษาธิการ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จัดทำหลักสูตรการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕-๖ จุดประสงค์เพื่อเป็น

ทางหนึ่งในการป้องกันเด็กผู้หญิงที่มักแต่งงานก่อนวัยอันควร คือ หลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เพียง ๒-๓ ปี เท่านั้น หลักสูตรนี้ได้เริ่มทดลองใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๓ และมีการปรับปรุงต่อมาให้เหมาะสมกับวัยเด็ก วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

ในด้านการป้องกันโรค ใน พ.ศ. ๒๕๓๙ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเพิ่มการช่วยเหลือด้านการป้องกันและรักษาโรคมาลาเรีย ซึ่งเป็นโรคภัยไข้เจ็บที่พบมากและเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ จากการทำทรงไปเยี่ยมติดตามผลการแก้ปัญหาเด็กขาดอาหาร

ทรงเล็งเห็นว่า การทำงานโภชนาการมานานแต่ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะมีปัญหาพยาธิในท้องเด็ก ใน พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงทรงเริ่มดำเนินงานควบคุมโรคหนอนพยาธิขึ้น ต่อมา ใน พ.ศ. ๒๕๔๙ ยังได้ทรงเพิ่มการพัฒนางานสุขภาพโภชนาการในโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีอาหารกลางวันที่สะอาดปลอดภัย และพัฒนาสุขนิสัยที่เหมาะสมที่จะช่วยลดความเสี่ยงจากการติดเชื้อหนอนพยาธิอีกด้วย นอกจากนี้การพัฒนาโภชนาการและสุขภาพอนามัยแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ยังทรงพัฒนาศักยภาพของเด็กด้านอื่นๆ ควบคู่กันไป โดยเฉพาะในด้านการศึกษา ทรงให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูตำรวจตระเวนชายแดน ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพ และช่วยให้ครู

โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูตำรวจตระเวนชายแดนทำหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทรงส่งเสริมให้โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนผลิตครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเพื่อกลับมาทำหน้าที่ในภูมิภาคของตนเอง ต่อมายังมีพระราชดำริให้จัดโครงการทุนการศึกษาครูตำรวจตระเวนชายแดนขึ้น ช่วยแก้ปัญหาครูในสาขาที่ขาดแคลน ผลที่เกิดขึ้นทำให้สามารถขยายผลโครงการตามพระราชดำรินี้ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้คนรักถิ่นฐานบ้านเกิด และมีโอกาสนำความรู้มาใช้พัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ยิ่งไปกว่านั้น ใน พ.ศ. ๒๕๓๐ ยังทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการนักเรียนในพระราชานุเคราะห์ขึ้น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นกว่าระดับประถมศึกษา เพื่อให้เด็กเติบโตไปอย่างมีความรู้มีโอกาสเลือกงานอาชีพทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้มากขึ้น ในอีกทางหนึ่งก็มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการฝึกอาชีพขึ้น เพื่อให้เด็กนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้มีโอกาสได้ฝึกฝนพัฒนาทักษะพื้นฐานทางการงานอาชีพ ทั้งยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินโครงการส่งเสริมสหกรณ์เพิ่มขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๓๔ เพื่อฝึกหัดให้เด็กใช้ระบบการทำงานร่วมกันในรูปแบบสหกรณ์ซึ่งจะเป็นประโยชน์ร่วมกัน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีพระราชดำริให้มีการพัฒนา

ห้องสมุดเพื่อเป็นแหล่งศึกษาสำหรับครูและนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนรักการอ่าน ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ทรงนำสื่อการเรียนใหม่ๆ เช่น การสอนทางไกลผ่านดาวเทียมมาใช้ช่วยให้นักเรียนได้เรียนวิชาที่ครูอาจจะไม่ถนัด รวมทั้งให้ครูได้มีโอกาสเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน ส่วนด้านการจัดตั้ง-พัฒนาสถานศึกษา ทรงมีพระราชดำริให้สร้างโรงเรียนโดยให้ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนออกแรงก่อสร้าง เพื่อให้ได้มีส่วนร่วมและสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการโรงเรียนอย่างแท้จริงของชุมชน ทรงให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันสำรวจข้อมูลและจัดทำแผนที่เขตบริการการศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง ทั้งยังทรงขยายการศึกษาโดยตั้งโรงเรียนชั้นมัธยมในพื้นที่เพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสเรียนต่อโดยไม่ต้องเดินทางไปศึกษาในที่ไกลๆ

ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน ทรงพัฒนาการเรียนการสอนด้านคอมพิวเตอร์และวิทยาศาสตร์ จัดกิจกรรมพิเศษเพื่อให้เด็กนักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทรงส่งเสริมการศึกษาสำหรับสามเณร โดยได้ทรงอุปถัมภ์กิจกรรมโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดน่าน ในด้านการศึกษาและสุขภาพอนามัยของสามเณรมีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูและสามเณรนักเรียน การบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ จัดโครงการงานวิทยาศาสตร์ ว่ายน้ำดำกัฏดาหารเพล ว่ายน้ำนพวง และว่ายน้ำทุนให้แก่สามเณรได้ศึกษาต่อ

ในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

นอกจากนี้ เมื่อครั้งที่ได้เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมโรงเรียนบ้านศาลาใหม่ ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ทรงรับทราบถึงความต้องการที่จะให้มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีการเรียนการสอนสายสามัญและสายวิชาชีพด้วย จึงโปรดเกล้าฯ ให้กรมการศึกษานอกโรงเรียนเข้าไปจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสายสามัญและหลักสูตรสายอาชีพ ทั้งยังมีพระราชดำริให้จัดการเรียนการสอนเรื่องโภชนาการและอนามัยแม่และเด็ก เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ทั้งยังทรงรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนในโครงการพระราชดำริรวม ๑๒ โรงเรียนสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานควบคู่กับหลักสูตรอิสลามศึกษา ทำให้นักเรียนได้มีโอกาสในการศึกษากว้างขวางขึ้น สามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาได้ และยังทรงรับโรงเรียนปอเนาะอีก ๒ โรงเรียน เข้าในโครงการพระราชดำริอีกด้วย

นอกจากการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารแล้ว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ยังทรงห่วงใยเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สำรวจข้อมูลของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร จัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของเด็กในการพัฒนาภาวะโภชนาการ และเสริมสร้างศักยภาพโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และพัฒนาของชุมชน ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนอย่างกว้างขวาง

จากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จฯ ไปทรงติดตามงานในพื้นที่ต่างๆ ทอดพระเนตรเห็นปัญหาพื้นที่ป่าที่ลดลงอย่างรวดเร็ว จึงมีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขึ้นใน พ.ศ. ๒๕๓๐ เพื่อปลูกฝังเด็กนักเรียนให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยทรงเล็งเห็นว่าเด็กและเยาวชนเหล่านี้จะเป็นแรงผลักดันสำคัญในอนาคตให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การรักษาและใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดการเรียนการสอนด้านสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนของโครงการ และยังทรงให้มีการรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนตระหนักและมีจิตสำนึกร่วมกัน ทั้งช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในถิ่นของตน ทั้งยังทรงส่งเสริมให้เด็กและ

เยาวชนทำกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน การพัฒนารักษาป่าชุมชน ป่าใกล้โรงเรียน ป่าพื้นที่ต้นน้ำ ป่าพื้นที่ชุ่มน้ำ และการปลูกป่า การทำสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การสร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ทรงส่งเสริมให้ชุมชนทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ช่วยแก้ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินไปพร้อมๆ กัน

พระราชกรณียกิจที่เชิดชูมากแล้วโดยสังเขปนี้ แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพและพระราชปณิธานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมุ่งมั่นยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนไทยที่ด้อยโอกาสให้ดีขึ้น การอุทิศพระองค์ปฏิบัติพระราชกรณียกิจเป็นที่ประจักษ์ รัฐบาลได้สืบสานพระราชปณิธานด้วยการจัดตั้ง “กองทุนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” ขึ้น เรียกชื่อย่อว่า กพด. โดยน้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงใช้ดอกผลในการทรงงานพัฒนาเด็กและเยาวชนสนับสนุนการดำเนินโครงการ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้พระราชทานทุนทรัพย์เริ่มต้น ๑๓ ล้านบาท ภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชน ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินโครงการด้วย และใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ทรงตั้งร้านกาแฟขึ้นเพื่อรับผลิตภัณฑจากโครงการส่งเสริมอาชีพประชาชนในถิ่นทุรกันดารมาจำหน่าย และนำรายได้ไปใช้ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร นอกจากนี้ ยังโปรดฯ ให้จัดทำแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบันอยู่ในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙

ใน พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริดำเนินงานมาครบ ๓๐ ปี รัฐบาลยังได้จัดทำ “โครงการทุนการศึกษาสามทศวรรษการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร” น้อมเกล้าฯ ถวายในวงเงิน ๓๑ ล้านบาท เพื่อเฉลิมพระเกียรติและสืบสานพระราชปณิธานเป็นทุนการศึกษาที่ให้แก่นักเรียนในสายอาชีพ เพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี แก่เด็กและเยาวชนในวัยศึกษาเล่าเรียนที่มีฐานะยากจนและขาดโอกาสทางการศึกษาให้ได้ศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา จะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพ ช่วยพัฒนาความเป็นอยู่ของครอบครัวและชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป

พระมหากษัตริย์คุณแผ่ไปในต่างประเทศ

การอุทิศพระองค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสเป็นที่ประจักษ์มิใช่เฉพาะแต่ประชาชนชาวไทยเท่านั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนกับประเทศต่างๆ ตลอดจนร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศหลายแห่ง เพื่อสร้างความอยู่ดีกินดีและความสงบสุขให้แก่ประชากรในภูมิภาค อาทิ เช่น องค์กรการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) โครงการอาหารโลก (World Food Program) องค์กรอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ปัจจุบันมีโรงเรียนโครงการตามพระราชดำรินี้อยู่ในต่างประเทศ ประกอบด้วย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มองโกเลีย ราชอาณาจักรภูฏาน และ สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ และยังมีกิจกรรมร่วมกับประเทศอื่นๆ เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น

การดำเนินโครงการความร่วมมือการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนกับประเทศต่างๆ นั้น ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้พระราชทานเงินที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย ใช้สร้างหอพักให้แก่เด็กกำพร้า โรงเรียนวัฒนธรรมหลัก ๖๗ แขวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใน พ.ศ. ๒๕๓๓ พร้อมทั้งโปรดเกล้าฯ ให้ทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กนักเรียน ต่อมาในปี ๒๕๔๙ ทรงมีพระราชดำริให้ขยายความร่วมมือไปสู่อื่นๆ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาอีก ๑๕ โรงเรียนในแขวงเวียงจันทน์ คำม่วน อุดมไชย หัวพัน เขกอง และอัตตะปือ รวม ๖ แขวง การดำเนินโครงการตามพระราชดำริมีเป้าหมายที่จะพัฒนาโภชนาการและสุขอนามัยเด็กให้ดีขึ้น การเสด็จฯ ไปทรงเยือน สปป.ลาวทุกปี ได้ทรงติดตามความก้าวหน้าของโครงการและพระราชทานความช่วยเหลือสนับสนุนในหลายๆ ด้าน เมื่อครั้งที่สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) และสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ส่งคณะมาศึกษาดูงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในประเทศไทยใน พ.ศ. ๒๕๕๘ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้พระราชทานอุปกรณ์ทางการแพทย์ การประกอบอาหาร และเมล็ดพันธุ์พืช เพื่อใช้ในการดำเนินโครงการในสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่าในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๗ ทั้งยังมีพระราชดำริให้ขยายความร่วมมือออกไป โดยกิจกรรมที่ดำเนินการส่วนใหญ่เป็นการเสริมสร้างศักยภาพทั้งในด้านการเกษตร โภชนาการ และการศึกษา ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๕๒ ยังได้พระราชทานความช่วยเหลือเมื่อคราวพม่าประสบภัยพายุไซโคลนนาร์กิส โดยจัดทำเป็นโครงการก่อสร้างอาคารเรียนที่พร้อมเป็นที่หลบภัย พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่เด็กทั้งโรงเรียน และที่หมู่บ้านกะดงคะนี เมืองโบกาเลย์ เขตอิรวดี

สำหรับราชอาณาจักรกัมพูชานั้น ใน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้พระราชทานความช่วยเหลือโดยมีพระราชดำริให้ก่อสร้างวิทยาลัยกำปงแอมเตียล ชั้นที่ตำบลช็อมโบร์ อำเภอปราสาทช็อมโบร์ จังหวัดกำปงธม โดยเปิดสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนกัมพูชามีโอกาสได้รับการศึกษามากขึ้น ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๔๙ โปรดเกล้าฯ ให้ร่วมมือกับกัมพูชาทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนใน ๓ จังหวัด คือ โรงเรียนประถมศึกษาดอมเบอ (Domber Primary School)

ในจังหวัดกำปงจาม (Kampong Cham Province) โรงเรียนประถมศึกษาทมปุง (Tompung Primary School) ในจังหวัดกำปงสะเปือ (Kampong Speu Province) และโรงเรียนประถมศึกษapunley (Ponlei Primary School) ในจังหวัดเปรแวง (Prey Veng Province) ได้มีการจัดกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสานขนาดเล็ก พัฒนาแหล่งน้ำประจำโรงเรียน การบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และการพัฒนาอนามัยส่วนบุคคลและสุขภาพ การดำเนินโครงการได้กลายมาเป็นต้นแบบให้แก่ชุมชนและโรงเรียนอื่นๆ ในระยะต่อมา

เช่นเดียวกับที่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ในพระราชฐานะทูตสันถวไมตรีด้านการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กชนกลุ่มน้อยด้วยการศึกษาและการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของ UNESCO โปรดเกล้าฯ ให้ร่วมมือกับเวียดนามจัดทำโครงการนำร่อง

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชนในกลุ่มประเทศเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งเวียดนามก็เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศดังกล่าว การดำเนินโครงการมุ่งเน้นด้านการเกษตร อาหารโภชนาการ และสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้นของเด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาสในโรงเรียนห่างไกลที่มีลักษณะภูมิประเทศ วัฒนธรรมนิยมวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเคาซัน (Cao Son Lower Secondary School) ในจังหวัดหาวบินห์ (Hoa Binh Province) โรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาฮุงถาง (Hung Thang Primary & Secondary School) ในจังหวัดกว๋านนิงห์ (Quang Ninh Province) และโรงเรียนประถมศึกษานินท์หมี่

(Ninh My Primary School) ในจังหวัดนินบิन्ह (Ninh Binh Province) พระองค์ได้พระราชทานโรงครัวใหม่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ผลที่เกิดขึ้นคือโรงเรียนสามารถพัฒนาจนเป็นต้นแบบให้แก่โรงเรียนใกล้เคียงมาศึกษาดูงานและนำไปใช้ในโรงเรียนของตนเองได้

ไม่แต่เพียงเท่านั้น การให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชนยังแผ่ขยายไปในอีกหลายประเทศ ดังเช่น มองโกเลีย

ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าฯ ให้จัดโครงการศึกษาดูงานโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน แก่รัฐมนตรีช่วยว่าการและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรมและวิทยาศาสตร์ ประเทศมองโกเลีย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่โรงเรียนอัลตันบุล็ก ตามคำกราบบังคมทูลของโครงการอาหารโลก (World Food Program) ทำให้เกิดโครงการความร่วมมือ ๕ ปี เพื่อเป็นโรงเรียนต้นแบบของโครงการอาหารกลางวันสำหรับที่จะขยายไปทั่วประเทศ ในปีเดียวกันนี้ยังโปรดเกล้าฯ ให้จัดการฝึกอบรมและศึกษาดูงานให้แก่คณะกรรมการโครงการอาหารโรงเรียนของราชอาณาจักรภูฏาน และใน ๔ ปีต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินงานความร่วมมือกับราชอาณาจักรภูฏานในโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ๓ โรง นอกจากนี้ เมื่อคราวเสด็จฯ ไปทรงเยือนสาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ก็ได้พระราชทานพระราชวโรกาสให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการขึ้นพื้นฐานและมวลชน และคณะผู้บริหารการศึกษาของสาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ มาศึกษาดูงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนตามพระราชดำริในประเทศไทย ระหว่างวันที่ ๑๘-๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๓ หลังจากนั้นยังโปรดเกล้าฯ ให้มีการร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กและเยาวชนขึ้นในโรงเรียน ๒ โรง คือ โรงเรียนประถมศึกษารัฐบาลมาเรียลี (Mariali Government Primary School) และโรงเรียนประถมศึกษารัฐบาลอะซัมปุระ (Azampur Government Primary School) ในเขตธากา (Dhaka Division) เพื่อพัฒนาให้สามารถเป็นโรงเรียนตัวอย่างแก่ชุมชนอีกด้วย